

ENERJİ VERİMLİLİĞİ STRATEJİ BELGESİ

2010 - 2023

1. GİRİŞ

Enerji verimliliği; enerjide arz güvenliğinin sağlanması, dışa bağımlılıktan kaynaklanan risklerin azaltılması, enerji maliyetlerinin sürdürülebilir kılınması, iklim değişikliği ile mücadelenin etkinliğinin artırılması ve çevrenin korunması gibi ulusal stratejik hedefleri tamamlayan ve bunları yatay kesen bir kavramdır. Sürdürülebilir kalkınmanın öneminin gittikçe daha çok anlaşıldığı günümüzde, enerji verimliliğine yönelik çabaların değeride aynı oranda artmaktadır. Bu çerçevede; enerji üretimi ve iletiminde nihai tüketime kadarki bütün aşamalarda enerji verimliliğinin geliştirilmesi, bilinçsiz kullanımın ve israfın önlenmesi, enerji yoğunluğunun gerek sektörler bazında ve gerekse de makro düzeyde azaltılması, ulusal enerji politikamızın öncelikli ve önemli bileşenlerinden birisidir.

Bugüne kadar enerji verimliliği kapsamında yürütülmüş faaliyetlerin değerlendirmesi sonucunda çıkarılan dersler, çeşitli uygulama noktalarında karşılaşılan güçlükler ve enerji sektöründeki küresel eğilimler ışığında, Türkiye'nin enerji verimliliği alanındaki yol haritasının stratejik ve dinamik bir bakış açısıyla hazırlanması kaçınılmaz hale gelmiştir. Kamu kesimi, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının katılımcı bir yaklaşımla ve işbirliği çerçevesinde hareket etmesini sağlamak, sonuç odaklı ve somut hedeflerle desteklenmiş bir politika seti belirlemek, bu hedeflere ulaşmak için yapılması zorunlu eylemleri tespit etmek, ayrıca süreç içinde kuruluşların yüklenecekleri sorumlulukları tanımlamak için işbu strateji belgesi hazırlanmıştır. Bu belgede tanımlanan faaliyetlerin gerçekleştirilmesinden, tedbirlerin uygulanmasından, sonuçların değerlendirilmesinden sorumlu olan kamu ve sivil toplum kuruluşları arasında yakın bir işbirliği kurulması amaçlanmakta olup, söz konusu koordinasyonu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile bu bakanlığın bağlı kurulu EİE Genel Müdürlüğü sağlayacaktır.

EİE'de ölçme ve değerlendirme kapasitesinin kurulmasını müteakip yapılacak derinlemesine sektörel analizlerin sonuçlarına göre stratejik amaçlar, hedefler ve tedbirler gözden geçirilecek, gerçekleşme oranları ve yeni eğilimler çerçevesinde belgenin yayımlanmasından en geç 3 yıl sonra ihtiyaç duyulan revizyonlar yapılarak güncellenmiş metin kamuoyuyla paylaşılacaktır. Sonraki yıllarda belgenin her iki yılda bir güncellenmesi sağlanacaktır.

2. TANIMLAR ve KISALTMALAR

Bu belgede geçen;

ETKB	: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
BB	: Büyükşehir belediyelerini,
BİB	: Bayındırlık ve İskan Bakanlığını,
BSMV	: Bankacılık servis muameleleri vergisini,
ÇOB	: Çevre ve Orman Bakanlığını,
DPB	: Devlet Personel Başkanlığını,
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatını,
E	: Eylemi
EİE	: Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğünü,
EPDK	: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,
EVD	: Enerji verimliliği danışmanlık şirketlerini,
EVKK	: Enerji Verimliliği Koordinasyon Kurulunu,
GSYH	: Gayri safı yurt içi hasılayı,
HM	: Hazine Müstaşarlığını,
İİB	: İçişleri Bakanlığını,
İlgili Yönetmelik Dair Yönetmeliği,	: Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına
Kanun	: Enerji Verimliliği Kanununu,
KİK	: Kamu İhale Kurumunu
KK	: Kamu kurum ve kuruluşlarını
KKDF	: Kaynak kullanımı destekleme fonunu,
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli Sanayii Geliştirme Başkanlığını,
MB	: Maliye Bakanlığını,
MTV	: Motorlu taşıtlar vergisini
OSB	: Organize sanayi bölgelerini,
ÖİB	: Özelleştirme İdaresi Başkanlığını,
ÖTV	: Özel tüketim vergisini,
SA	: Stratejik amacı,
SGM	: Sanayi Genel Müdürlüğünü,
SH	: Stratejik hedefi,
STB	: Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,
Strateji	: Enerji Verimliliği Stratejisini,
TEP	: Ton eşdeğer petrolü,
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğini
TOKİ	: Toplu Konut İdaresi Başkanlığını,
TSE	: Türk Standartlar Enstitüsünü,
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu,
UB	: Ulaştırma Bakanlığını,
VAP	: Verimlilik artırıcı projeleri,
YİGM	: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğünü,
YY	: Yerel yönetimleri, (Valilikler ve Belediyeler)

ifade eder.

3. AMAÇ, TEMEL HEDEFLER ve İLKELER

Kişi başına enerji kullanımı yüksek, aynı zamanda da birim yurt içi hasıla başına az enerji kullanan ülkeler arasında yer almak temel amaçtır. Bu amaç doğrultusunda; 2023 yılında, 2000 Yılı ABD Doları değeriyle ve 1998 GSYH serisiyle 1.000 Dolarlık GSYH başına birincil enerji kullanımının 2008 yılı değeri olan 282 litreden en az 225 litreye, 1 Dolarlık GSYH başına elektrik kullanımının ise 2008 yılı değeri olan 0,53 kWh'den en az 0,42 kWh'e indirilmesi temel hedefler olarak kabul edilmiştir.

Söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesinde aşağıdaki ilkelere uyum esas olacaktır:

- Kamu kuruluşları arasında görüş ve eylem birliklerinin sağlanması,
- Özel sektör ve sivil toplum işbirliklerinin sosyal sorumluluk anlayışı ile güçlendirilmesi,
- Enerji verimliliği ve çevreye ilişkin faaliyetlerde uyumun sağlanması,
- Ülke genelindeki gelişmelerin performans göstergeleri ile ölçülmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi, kamuoyu ile paylaşılması ve iyileştirme tedbirlerinin geniş katılımı planlanması,
- Kamu harcamalarında ve desteklerinde, enerji verimliliğinin öncelikle gözetilmesi.

4. STRATEJİK AMAÇLAR, HEDEFLER VE EYLEMLER

SA-01: Sanayi ve hizmetler sektöründe enerji yoğunluğunu ve enerji kayıplarını azaltmak

SA-01/SH-01 : Yılda 50.000 TEP üzerinde enerji kullanan işletmelerin özgül enerji tüketimi 2015 yılına kadar en az %5 ve 2023 yılına kadar en az %15; yılda 1.000 – 50.000 TEP aralığında enerji kullanan işletmelerin enerji yoğunlukları ise 2023 yılına kadar en az %10 azaltılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-01/SH-01/E-01

Eylemin Konusu: Ağır sanayi sektörlerinde, tasarruf potansiyelleri ile birlikte enerji verimliliği ve temiz çevre açılarından uygulanabilecek önlemlerin belirlenmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Enerjiyi yoğun kullanan demir-çelik, çimento, cam, kağıt ve selülöz gibi sektörlerde yıllık enerji kullanımı en az 50.000 TEP olan işletmeler ve otomotiv, tekstil gibi ulusal sanayi politikası açısından özellik arz eden sektörlerde yıllık elektrik enerjisi tüketimi 10.000.000 kWh'den yüksek olan işletmeler öncelikli olmak üzere, STB/TOBB işbirliği ile belirlenen ve her bir sektörü temsil edebilecek en az 5 işletmede enerji etütleri yapılacaktır.

Sorumlu Kuruluş : EİE

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : STB, TOBB, EVD

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren 36 ay.

Eylemin Kodu : SA-01/SH-01/E-02

Eylemin Konusu: Sanayi ve hizmetler sektörlerindeki işletmelerde enerji etütlerinin periyodik olarak yapılması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Kanun ve ilgili yönetmelik revizyonu ile, yıllık enerji tüketimi 5.000 TEP üzerindeki işletmelerde, ilki 2012 yılı sonuna kadar olmak üzere, beş yılda bir enerji etüdü yapılması ve etüt raporlarının EİE'ye gönderilmesi istenecektir.

Sorumlu Kuruluş : EİE

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : -

İşlemin Tamamlanma Süresi : Mevzuat revizyonu belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay içinde yapılacaktır..

Eylemin Kodu : SA-01/SH-01/E-03

Eylemin Konusu: Verimlilik artırıcı projelere ve gönüllü anlaşmalara uygulanan mali desteklerin etkinleştirilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Kanun ve ilgili yönetmelik revizyonu ile; sağlayacağı tasarrufun yarısından fazlası elektrik olan VAP'lar öncelikle desteklenecek, VAP destekleri ticari binaları da kapsayacak ve destek tavanı en az 500.000 TL'ye çıkartılacak, destek kriterleri ve formülü revize edilecek, EVD hizmet bedelleri VAP bedeli içinde sayılacak, gönüllü anlaşmalar yılda 2.000 TEP'den az enerji kullanan

işletmelere elektrikteki enerji yoğunluğu kapsamında uygulanacak, bu anlaşmaların sũresi 2 yıla çekilecek ve anlaşmalarda dũllendirme ile birlikte caydırma etkisi de bulunacaktır.

Sorumlu Kuruluş : EİE

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : MB

İşlemin Tamamlanma Sũresi : Mevzuat revizyonu, belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay içinde yapılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-01/SH-01/E-04

Eylemin Konusu : Bedeli 2,5 milyon TL zerindeki verimlilik artırıcı projelerin kurumlar vergisi indiriminden yararlandırılması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : İlgili mevzuatın revizyonu ile; tũzel kişiler, EVKK onaylı verimlilik artırıcı projesindeki enerji tasarrufu ile kendini geri ödeme sũresince ve 5 yılı geçmemek üzere bu indirimden yararlandırılacaktır.

Sorumlu Kuruluş : MB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE

İşlemin Tamamlanma Sũresi : Mevzuat revizyonu, belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay içinde yapılacaktır.

SA-02: Enerji verimliliği yũksek ve yenilenebilir enerji kaynakları kullanan evre dostu binaları yaygınlaştırmak

SA-02/SH-01 : 2023 yılında; en az 10.000.000 konut ile birlikte toplam kullanım alanı 10.000 m²'nin üzerindeki ticari ve hizmet binalarının tamamında, belirlenmiş standartları sağlayan ısı yalıtımı ve enerji verimli sistemler bulunacaktır.

Eylemin Kodu : SA-02/SH-01/E-01

Eylemin Konusu : Binalara azami enerji ihtiyaı ve azami emisyon sınırlaması getirilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Yũrũrlũkteki mevzuatın AB uygulamaları paralelinde revize edilmesi ile, binanın fonksiyonuna (otel, hastane, mesken, okul, AVM vb), bulunduğu bölgenin iklim koşullarına (sıcaklık, rũzgar etkisi vb), mimari tasarımına, (yönlendirme vb) ve yũrũrlũkteki zorunlu standartlara (TS 825 Isı Yalıtım Standartı vb) uygun inşaa edilme durumuna göre ısıtma, soğutma, aydınlatma ve taşıma gibi konuları kapsayan azami yıllık enerji talebi belirlenecek; söz konusu enerji talebinin enerji verimli ve/veya temiz enerji kaynaklarından ve teknolojilerinden karşılanması esas alınmak suretiyle atmosfere salımına mũsade edilecek azami CO2 emisyon miktarı belirlenecek ve bu sınır değerleri aşan yeni bina yapımına izin verilmeyecektir.

Sorumlu Kuruluş : YİGM

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE, OB

İşlemin Tamamlanma Sũresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren 36 ay içinde gerekli altyapı tesis edilecek ve mevzuat revizyonu yapılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-02/SH-01/E-02

Eylemin Konusu : 2012 yılından itibaren, asgari nitelikte ısı yalıtımı bulunmayan binalarda, her yıl artan emisyon vergisi uygulanması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : İlgili mevzuatın revizyonu ile Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğine uygun ısı yalıtımı bulunmayan binalarda; binanın türüne, bulunduğu iklim bölgesine ve birim kullanım alanına bağlı olarak belirlenecek başlangıç vergileri her yıl %25'den az olmamak üzere arttırılacaktır.

Sorumlu Kuruluş : MB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE, YİGM

İşlemin Tamamlanma Süresi : Mevzuat revizyonu, belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay içinde yapılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-02/SH-01/E-03

Eylemin Konusu : Mevcut konutlarda ısı yalıtımının ve verimli ısıtma sistemlerinin özendirilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : İlgili mevzuatın revizyonu ile; bina sahiplerinin kredi kullanımlarının cazip hale getirilmesi için, BSMV ve KKDF paylarının alınmaması ve kredi faiz desteği sağlanması yönünde düzenleme yapılacaktır.

Sorumlu Kuruluş : MB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE, YİGM

İşlemin Tamamlanma Süresi : Mevzuat revizyonu, belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay içinde yapılacaktır.

SA-02/SH-02 : 2010 yılındaki yapı stoğunun en az 1/4'ü 2023 yılına kadar, yıllık enerji ihtiyacının en az %20'sini yenilenebilir enerji kaynaklarından temin eden çevre dostu sürdürülebilir yapı haline getirilecektir.

Eylemin Kodu : SA-02/SH-02/E-01

Eylemin Konusu : Yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanan çevre dostu sürdürülebilir binaların yapımının 2017 yılına kadar özendirilmesi ve daha sonra da kademeli biçimde zorunlu tutulması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : İlgili mevzuatın revizyonu ile; yıllık azami birim enerji ihtiyacı ve zararlı çevre emisyonu EİE tarafından belirlenen sınır değerleri sağlayan binalar; 2017 yılına kadar geçici süreli vergi muafiyetleri ile özendirilecek; bu yıldan sonra, söz konusu binaların, buldukları belediyelerin kalkınmışlık düzeylerine, arsa değerlerine ve çevredeki doğal enerji imkanlarına bağlı olarak sınır değerler kademeli olarak aşağı çekilecektir. Halen Türkiye genelinde ortalama 200 kWh/m².yıl olan değer, çevre dostu binalarda 2017 yılına kadar 50 kWh/m².yıl'a ve daha sonra da 25 kWh/m².yıl'a düşürülebileceği öngörülmektedir.

Sorumlu Kuruluş : MB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE, YİGM, ÇOB

İşlemin Tamamlanma Süresi : Mevzuat revizyonu, belgenin yayım tarihinden itibaren 36 ay içinde yapılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-02/SH-02/E-02

Eylemin Konusu : Toplu konutlarda yerinden üretim uygulamalarının yaygınlaştırılması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Toplu konut projelerinde yenilenebilir enerji kaynaklarından, kojenerasyon, merkezi ve bölgesel ısıtma ve ısı pompası sistemlerinden yararlanma imkanları analiz edilecek, konut maliyetinin en az yüzde onuna karşılık gelen uygulamaların yapılmasını temin etmek üzere Kanun revizyonu yapılacaktır.

Sorumlu Kuruluş : EİE

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : YİGM, TOKİ

İşlemin Tamamlanma Süresi : Mevzuat revizyonu, belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay içinde yapılacaktır.

SA-03: Enerji verimli ürünlerin piyasa dönüşümünü sağlamak

SA-03/SH-01 : Asgari enerji verimlilik sınıfının üzerindeki lambaların, buzdolaplarının, klimaların ve elektrik motorlarının piyasa dönüşümü 2012 yılı sonuna kadar, ısıtma/soğutma sistemlerinin ve diğer enerji verimli ürünlerin piyasa dönüşümü ise AB uygulamalarına paralel olarak tamamlanacaktır.

Eylemin Kodu : SA-03/SH-01/E-01

Eylemin Konusu : Enerjiyi verimsiz kullanan ürünlerin satışının sınırlandırılması ve piyasa denetiminin etkinleştirilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : AB'nin 2005/32/EC sayılı Direktifi doğrultusunda "Enerji Kullanan Ürünlerin Çevreye Duyarlı Tasarımına İlişkin Yönetmelik" öncelikle yürürlüğe konulacak; bu bağlamda buzdolabı, klima, lamba, televizyon, harici güç kaynağı ve elektrik motorları öncelikli olmak üzere, ürün bazlı düzenlemeler AB'nin uygulamaları ile paralellik arzedecek şekilde yapılacak; ürün satışlarındaki gelişimin izlenmesine ve piyasa denetiminin etkin şekilde yapılmasına imkan sağlayacak kurumsal kapasite geliştirilecektir.

Sorumlu Kuruluş : STB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE

İşlemin Tamamlanma Süresi : AB'nin yürürlüğe koyduğu çerçeve ve ürün bazlı düzenlemeler belgenin yayım tarihinden itibaren 6 ay içinde, diğer ürünlere ilişkin düzenlemeler ise AB ile eşzamanlı olarak yapılacaktır.

SA-04: Elektrik üretim, iletim ve dağıtımında verimliliği artırmak; enerji kayıplarını ve zararlı çevre emisyonlarını azaltmak

SA-04/SH-01 : 2023 yılına kadar; ülke genelindeki kömürlü termik santrallerin ortalama toplam çevrim verimleri %45'in üzerine ve temiz yakma teknolojileri ile yerli kömür

kullanan santrallerin toplam kömür termik kurulu gücü içerisindeki payı ise %60'ın üzerine çıkarılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-04/SH-01/E-01

Eylemin Konusu : Kömürlü termik santrallerin rehabilitasyon, modernizasyon, özelleştirme, lisanslama süreçlerinde ve mevzuat düzenlemelerinde; toplam çevrim verimi, zararlı çevre emisyonları ve atık ısıdan yararlanma konularının öncelikle gözetilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Bu eylem, EÜAŞ ihalelerinde, özelleştirme şartnamelerinde ve EPDK'nın lisanslama mevzuatında öncelikle ele alınacak; yerli kömür kullanan verimli ve temiz uygulamaların elektrik tarifesi ve alım garantisi üzerinden özendirilmesi ile ilgili mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.

Sorumlu Kuruluş : ETKB, EÜAŞ, EPDK, ÖİB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE, DPT

İşlemin Tamamlanma Süresi : Mevzuat düzenlemesi, belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay içinde yapılacaktır.

SA-04/SH-03 : 2023 yılına kadar, elektrik enerjisi yoğunluğunu en az %20 azaltmak amacıyla talep tarafı yönetimi konusunda tedbirler geliştirilecektir.

Eylemin Kodu : SA-04/SH-03/E-01

Eylemin Konusu : Kademeli tarife ve akıllı sayaç uygulamasının yapılması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Enerji ve güç miktarına ve kullanım saatlerine göre kademelendirilmiş tarife ile birlikte akıllı sayaç uygulamasını kapsayan talep tarafı yönetimi uygulamaları, dağıtım özelleştirmeleri dikkate alınmak suretiyle başlatılacaktır.

Sorumlu Kuruluş : EPDK

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : Elektrik Dağıtım Şirketleri

İşlemin Başlatılma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren 24 ay içerisinde başlatılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-04/SH-03/E-02

Eylemin Konusu : Değişken yükte çalışan 50 kW üzerindeki asenkron elektrik motor sistemlerinde değişken hız sürücülerinin ve yılda 10.000 TEP üzerinde enerji kullanan işletmelerde SCADA sistemlerinin 2013 yılından itibaren zorunlu tutulması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.

Sorumlu Kuruluş : STB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE, TSE

İşlemin Tamamlanma Süresi : Mevzuat düzenlemesi, belgenin yayım tarihinden itibaren 24 ay içinde yapılacaktır.

SA-05: Motorlu taşıtların birim fosil yakıt tüketimini azaltmak, kara yollarında toplu taşıma payını artırmak ve şehiriçi ulaşımda gereksiz yakıt sarfiyatını önlemek

SA-05/SH-01 : 2023 yılına kadar; motorlu binek araçlarında yolcu kapasitesi başına taşınan araç ağırlığı ülke ortalamasında %20 azaltılacak, elektrikli hibrit ve yakıt pilli binek araçlarının trafikteki binek aracı sayısına oranı %5 olacak ve 2013 yılına kadar büyük şehirlerdeki ulaşım master planları yürürlüğe konulacaktır.

Eylemin Kodu : SA-05/SH-01/E-01

Eylemin Konusu : Küçük motor hacimli, yakıt pilli veya elektrikli hibrit araçların özendirilmesi ve 15 yaş üzerindeki araçların caydırılması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Mevzuat revizyonu ile; küçük motor hacimli araçlarda MTV indirimi, yakıt pilli ve elektrikli hibrit araçlarda MTV ve ÖTV muafiyeti ve 15 yaş üzerindeki araçlarda kademeli MTV artırımını uygulanacaktır.

Sorumlu Kuruluş : MB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : STB

İşlemin Tamamlanma Süresi : Mevzuat revizyonu, belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay içinde yapılacaktır.

(28/12/2003 tarihli Yeni Binek Otomobillerin Yakıt Ekonomisi ve CO2 Emisyonu Konusunda Tüketicilerin Bilgilendirilmesine İlişkin Yönetmelik var)

Eylemin Kodu : SA-05/SH-01/E-03

Eylemin Konusu : Büyük şehirlerde, toplu taşımayı ve yakıt sarfiyatını öncelikle gözetilen ulaşım master planlarının yürürlüğe konulması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama :

Sorumlu Kuruluş : İİB, BB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : STB

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren 24 ay.

SA-06: Kamu kuruluşlarında enerjiyi etkin ve verimli kullanmak

SA-06/SH-01 : Kamu kuruluşlarının bina ve tesislerinde, yıllık enerji tüketimi 2015 yılına kadar %10 ve 2023 yılına kadar %20 azaltılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-06/SH-01/E-01

Eylemin Konusu : Kamu kuruluşlarının bina ve tesislerinde verimlilik artırıcı uygulamaların etkinleştirilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Başbakanlığın 2008/2 sayılı genelgesinin revizyonu ile; kamu kuruluşlarının bina ve tesislerinde enerji etütleri yapılarak verimlilik artırıcı projeler hazırlanacak; bakım idameye ilişkin bütçe ödenekleri öncelikle bu projeler için kullanılacak; gerektiği durumlarda bu projeler için ilave ödenek verilecektir.

Sorumlu Kuruluş : MB, KK

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE, DPT, EVD

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay.

Eylemin Kodu : SA-06/SH-01/E-02

Eylemin Konusu : Kamu kuruluşlarının enerji kullanan mal alımlarında asgari verimliliğin zaruri kriter olarak kullanılması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Kamu kuruluşlarının, enerji kullanan mal ve hizmet alımları için asgari verimlilik sınırları tanımlanacak ve bunların alım sırasında zaruri kriter olarak aranması için kamu alımları ile ilgili mevzuatta veya şartnamelerde gerekli değişiklikler yapılacaktır. Enerji Kimlik Belgesi olmayan ve Enerji Kimlik Belgesindeki enerji etiketi sınıfı, yeni binalar için tanımlanmış asgarî sınır değeri karşılamayan binalar kiralanmayacaktır.

Sorumlu Kuruluş : MB, KİK

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE

İşlemin Tamamlanma Süresi : Mevzuat düzenlemesi, belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay içinde yapılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-06/SH-01/E-03

Eylemin Konusu : Kamu kuruluşlarında 10 yılını doldurmuş araçların trafikten kaldırılması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Taşıt Kanununun revizyonu ile, trafiğe tescil tarihi itibariyle 10 yılını doldurmuş, kamu kuruluşlarına ait araçlar kademeli bir şekilde yenilenmek suretiyle trafikten kaldırılacaktır.

Sorumlu Kuruluş : MB, Başbakanlık

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE

İşlemin Tamamlanma Süresi : Mevzuat revizyonu belgenin yayım tarihinden itibaren 24 ay içinde yapılacak, mevcut taşıtlara yönelik uygulama mevzuat revizyonunu takip eden üç yıl içinde tamamlanacaktır.

Eylemin Kodu : SA-06/SH-01/E-04

Eylemin Konusu : Performans garantili uzun dönemli sözleşmelerle kamu kesimine ait bina ve işletmelerin rehabilite edilmesi

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Kamu alımları ve ilgili diğer mevzuatın revizyonu ile, kamu kuruluşlarının, EVD'ler ile performans garantili ve uzun dönemli sözleşmeler yapabilmesine; bina ve işletmelerinde yapılan harcamaların sağlanan tasarruflardan elde edilecek kaynaklarla karşılanması suretiyle verimlilik artırıcı uygulamaları, gerektiğinde veya istendiğinde üçüncü taraf finansman modelinin de kullanılması suretiyle gerçekleştirebilmesine imkan sağlanacaktır.

Sorumlu Kuruluş : MB, KİK

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE

İşlemin Tamamlanma Süresi : Mevzuat revizyonu, belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay içinde yapılacaktır.

SA-07: Kurumsal yapıları, kapasiteleri ve işbirliklerini güçlendirmek; ileri teknoloji kullanımını ve bilinçlendirme etkinliklerini artırmak; kamu dışında finansman ortamları oluşturmak

SA-07/SH-01 : 2012 yılı sonuna kadar; uygulayıcı kurumların kurumsal yapıları, kapasiteleri ve aralarındaki işbirlikleri güçlendirilecektir.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-01/E-01

Eylemin Konusu : EİE kurumsal yapısının güçlendirilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : EİE, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kaynakları ve enerji bilgi ve teknolojileri ile ilgili eksenlerde yeniden yapılandırılacaktır. EİE'nin, mevcut kapasitesi geliştirilecek ve güçlendirilecektir.

Sorumlu Kuruluş : ETKB, EİE

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : DPT

İşlemin Tamamlanma Süresi : Yasal düzenlemeler belgenin yayım tarihinden itibaren 24 ay içinde yapılacaktır.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-01/E-02

Eylemin Konusu : Kamu kuruluşları arasındaki işbirliklerinin güçlendirilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : ETKB ile diğer ilgili Bakanlıklar arasında ortak eylemleri içine alan işbirliği protokolleri yapılacak ve yerel yönetimler arasında iletişim ağı tesis edilecektir.

Sorumlu Kuruluş : ETKB, EİE

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : Bakanlıklar, YY

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-01/E-03

Eylemin Konusu : Mimari, ısı yalıtımı, ısıtma ve soğutma sistemi ve elektrifikasyon konularındaki standartları ve asgari performans kriterlerini sağlamayan yeni yapılara ruhsat verilmemesi ve binalarda "Enerji Kimlik Belgesi" uygulanması için gerekli kapasitenin oluşturulması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Yürürlükteki mevzuatın etkin şekilde uygulanabilmesi için ilgili mercilerin personeli, yapı denetim şirketleri ve EVD'ler eğitilecektir.

Sorumlu Kuruluş : YİGM

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE, YY

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayımı tarihinden itibaren 36 ay.

SA-07/SH-02 : 2015 yılı sonuna kadar, ülke genelindeki sertifikalı enerji yöneticisi sayısı en az 5.000 kişiye ve yetkilendirilmiş EVD sayısı en az 200 şirkete çıkarılacak; EVD'lerde sektörel uzmanlaşma sağlanacaktır.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-02/E-01

Eylemin Konusu : EVD yetkilerinin, eğitim, etüt-proje ve üçüncü taraf finansmanı konularında yeniden sınıflandırılması; yetkilendirmelerde, yurt dışı işbirliklerinin özendirilmesi; BEP kapsamında Enerji Kimlik Belgesi düzenleyecek EVD'lerin yetkilendirme kriterlerinin yeniden düzenlenmesi; EVD'lere, laboratuvar ve araç/gereç kullanımına yönelik imkanlar sağlanması, bu konudaki standartların ve prosedürlerin hazırlanması ve geliştirilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Kanun ve ilgili yönetmelik revizyonu ile, EVD Şirketlerine eğitim, etüt, proje ve danışmanlık konularından herhangi birinde veya kapasitelerine bağlı olarak birden fazla alanda hizmet vermek üzere yetki verilecek; yetki belgesi ön lisans uygulaması sonrası verilecek; yetkilendirilenler derecelendirilecek ve üst derecelere ulaşma özendirilecek; hizmet vermek istedikleri sektörde ve alt sektörler bazında ihtisas sahibi olmaları sağlanacaktır.

Sorumlu Kuruluş : EİE

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : -

İşlemin Tamamlanma Süresi : Mevzuat düzenlemesi, belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay içinde yapılacaktır.

SA-07/SH-03 : 2023 yılına kadar; enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynakları alanlarındaki AR-GE projelerine kamu kuruluşları tarafından sağlanan toplam destek en az 500 milyon TL olacak, desteklenerek başarılı sonuçlanan ve ekonomik fizibilitesi uygun olan projelerin uygulamaya aktarılması özendirilecektir.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-03/E-01

Eylemin Konusu : Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynakları alanlarında teknoloji master planının hazırlanması ve AR-GE sonuçlarının uygulamasının vergi indirimleri ile özendirilmesi için mevzuat düzenlenmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : İlgili mevzuat revize edilecektir.

Sorumlu Kuruluş : ETKB, TÜBİTAK, DPT, MB

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : EİE, Üniversiteler

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay.

SA-07/SH-04 : "Ulusal Enerji Verimliliği Hareketi" kapsamında sürdürülen bilinçlendirme ve özendirme etkinlikleri kamu, özel ve sivil toplum işbirlikleri ile yaygınlaştırılacak, sonuçları her yıl "bilinç endeksi" ile değerlendirilecek ve yayımlanacaktır.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-04/E-01

Eylemin Konusu : Enerji verimliliği stratejik iletişim planı hazırlanması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Kamu, özel ve sivil toplum paydaşlarının sosyal sorumluluk anlayışı ile uygulamasında katkıda bulunabilecekleri bir stratejik iletişim planı hazırlanacaktır.

Sorumlu Kuruluş : EİE

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : Kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren 12 ay.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-04/E-02

Eylemin Konusu : “Enerji verimliliği bilinç endeksi” geliştirilmesi.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : Toplumdaki enerji kültürünün ve verimlilik bilincinin gelişimini izleyebilecek bir endeks, ölçme yöntemleri ile birlikte tanımlanacak ve uygulama planı hazırlanacaktır.

Sorumlu Kuruluş : EİE

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : Kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren 6 ay.

SA-07/SH-05 : Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynakları ile ilgili uygulamalar için kamu dışında sürdürülebilir finansman ortamları bağlamında, Türkiye’de karbon ticareti ve karbon borsası alt yapısını geliştirme çalışmaları 2012 yılına kadar tamamlanacaktır.

Eylemin Kodu : SA-07/SH-05/E-01

Eylemin Konusu : İlgili paydaşların katıldığı seri çalıştaylar ile karbon borsası strateji belgesi hazırlanması.

Yapılacak İşlem ve Açıklama : -

Sorumlu Kuruluş : ETKB, EİE

İşbirliği Yapılacak Kuruluş : MB, DPT, HM, Bankalar

İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren 18 ay.